

Våtmark Syd gammelmymra

Länsstyrelsen Stockholm | 010-233 10 00 | stockholm@lansstyrelsen.se

Tyresta nationalpark | Haninge Kommun |

Bild: Vy över området, som har mycket undervegetation.

Projektområde

Tyrestastiftelsen har planer på att se över hela området utifrån ett vattenperspektiv. Syftet är att lokalisera och utreda fler lämpliga platser för att anlägga och återskapa mindre våtmarker i skogsmark och på före detta inägor, samt att återställa hydrologin i låglänta, utdikade områden. Syd Gammelmymra är ett av det områden som har identifierats som en lämplig plats för en våtmark.

Orsak till åtgärder

Ett mindre område i norra delen av reservatet, där det kommer in ett vattenflöde som rinner längsmed vägen en kort sträcka. Här bildas ett par svackor, där det blir blötare miljöer. Det växer gott om träd här, både granar, alar och björkar, så en viss utglesning behöver göras om man skapar en damm här. Här har man nyligen arbetat med vägen intill och fyllt ut lite partier, så att marken här är redan till viss del påverkad. Då marken sluttar kraftigt, behöver man bygga två vallar för att stegvis

Länsstyrelserna

höja vattenytan. Annars blir vallarna för höga och/eller den påverkade ytan väldigt liten. Genom att höja i två steg belastar man inte vägbanken lika mycket heller.

Planerade åtgärder och aktiviteter

Väldigt enkel åtgärd, då norra "pluggen" redan finns vid överfarten, där röret är igensatt. Den södra ytan återväts genom att plugga diket, med lera (förstärkt med plyfaskiva), där diket är som djupast och vi har en liten fallhöjd på vattnet. Detta är den bestämmande sektionen av diket, så en dämning här styr hela systemet uppåt. Dämningen görs så högt att diket "överfylls", så att man tvingar vattnet att rinna förbi på marknivåerna intill. Vattnet ska inte rinna över själva pluggen. På så sätt höjs vattnet upp till marknivåerna igen vid dämnet. Sen verkar det redan vara så att det finns ytor inne i sänkan som ligger något lägre än vid själva dämnet. Härmed får dessa ytor någon decimeter vatten vid högvatten, som sedan sjunker undan under sommaren. Det kommer däremot inte att bli en djupare vattensamling som skapar öppet vatten året om här.

Åtgärden görs antingen med en liten 5 tons grävare, som lägger igen diket längs en 10 m lång sträcka och samtidigt gräver en "anvisning på sidan" där vattnet istället får rinna över. Det är lera ytligt i kanterna av diket, så material finns på plats. Maskinen kommer lätt in till vändplanen vid utfordringen, därifrån får man hugga ut en smal väg upp till övre dämnet. Åtgärden går även att utföra manuellt, men då maskin bör kunna komma fram är det inte nödvändigt här.

Våtmarken skapas genom anläggning av två korta dammvallar, vardera max 10 m lång, vilket ger vatten i två nivåer. Det övre vattnet håller en meter högre vatten än det nedre. På så sätt får man större total vattenspegel och man riskerar vägen mindre. Bägge vallarna byggs med lera som delvis körs hit och delvis som redan har nyttjats för utfyllnad in mot vägen till. Vallhöjd kring 1,5 m, kanske 2 m precis vid gamla dikesfåran. Bygg vallarna med flack bakslänt, där man gärna kan lägga i några storstenar som mothåll för tyngden också. I kanten av vallarna, bort från till, görs en utloppsåra genom vallen, där vattnet får brädda över. Fåran erosionssäkras genom att man lägger i ett lager bergkross i fåran. En decimeter tjockt lager av sten i dimensionen 32-100 mm behövs minst. Fåran görs i kanten där vallen ansluter mot befintlig höjd i kanten, vilket minskar erosionsrisken avsevärt. Lutningen på fåran bör inte vara brantare än 1:4. Ju mer sten, desto brantare går den att göra. Behöver inte vara passerbar för fisk. Vattendjupet blir då kring 1m i bägge bassängernas lågpunkter. Sedan grundas vattnet upp ut mot sidorna till All gran som står nere i svackan kan avverkas, för att skapa en öppnare våtmark. Al och björk sparas, liksom gran som står lite högre i slänterna.

Vägen behöver på detta sätt inte höjas eller stabiliseras. Viktigt att den övre vallen gör en båge och ansluter till vägen lite högre upp, så att man når upp till nivå på +37,0 för vallkrönet där.

Planerad uppföljning

Våtmarken kommer redovisas till Hav och Vattenmyndigheten i samband med årsredovisningen av 1:11 anslaget.